

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 22 lutego 2022 r.

Poz. 435

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 10 lutego 2022 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na lata 2022–2024

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na lata 2022–2024, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2022 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *H. Kowalczyk*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLA*
W STADACH INDYKÓW RZEŻNYCH NA LATA 2022–2024

1. Zasady ogólne

1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na lata 2022–2024, zwanego dalej „programem”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu jest osiągnięcie celu unijnego, który w odniesieniu do stad indyków rzeźnych został określony w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1190/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie unijnego celu ograniczenia występowania *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium w stadach indyków zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 340 z 13.12.2012, str. 29, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1190/2012”, i dotyczy stad indyków rzeźnych z wynikiem dodatnim badań laboratoryjnych w odniesieniu do następujących serotypów *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis,
 - 2) *Salmonella* Typhimurium, w tym jednofazowej *Salmonella* Typhimurium o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-
- zwanych dalej „serotypami *Salmonella* objętymi programem”.

Zgodnie z ust. 1 części E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 świeże mięso drobiowe pozyskane z drobiu wymienionego w załączniku I do tego rozporządzenia (kury, indyki) nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeżeli nie zostanie spełnione kryterium bezpieczeństwa żywności określone w ust. 1.28 w rozdziale 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Zgodnie z ust. 4.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 na potrzeby realizacji programu przyjmuje się, że stadem zakażonym jest stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek zbadanych w ramach programu wykryto w jednej próbce lub większej ich liczbie *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (inne niż szczepy szczepionkowe, ale z uwzględnieniem jednofazowych szczepów o wzorze antygenowym 1,4,[5],12:i:-).

Za stado zakażone uznaje się również stado indyków rzeźnych, w którym w wyniku badania laboratoryjnego próbek zbadanych w ramach programu wykryto w jednej próbce lub większej ich liczbie efekt hamujący wzrost bakterii.

Cel unijny został osiągnięty w odniesieniu do stad indyków rzeźnych wraz z ograniczeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej stad zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem do 1%.

Ponadto cel programu będzie obejmował również określenie systemów badawczych koniecznych do sprawdzenia, czy cel został osiągnięty, oraz do sprawdzenia postępów w realizacji celu unijnego.

Zgodnie z art. 4 ust. 5 rozporządzenia nr 2160/2003 cel wspólnotowy określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis* i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3, z późn. zm.) został ustanowiony na okres trzech lat, do końca 2012 r. Począwszy od 2013 r. program jest kontynuowany w państwach członkowskich dla osiągnięcia celu unijnego.

Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003 program nie ma zastosowania przy produkcji mięsa pochodzącego z indyków rzeźnych przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej lub na własny użytek.

1.2. Opis sytuacji epizootycznej w zakresie salmonelloz w stadach indyków rzeźnych

Od 2010 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowany „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”. Odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych zakażonych serotypami *Salmonella* objętymi programem wynosił odpowiednio:

Rok	% stad zakażonych
2010	0,7
2011	0,45
2012	0,29

2013	0,27
2014	0,31
2015	0,16
2016	0,12
2017	0,03
2018	0,09
2019	0,06
2020	0,09

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że w okresie obowiązywania programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odsetek zakażeń w stadach indyków rzeźnych został istotnie ograniczony. Można zatem uznać, że realizacja programu przyczyniła się do ograniczenia występowania zakażeń serotypami *Salmonella* objętymi programem wśród indyków rzeźnych.

1.2.1. Występowanie serotypów *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W latach 2006 i 2007 przeprowadzono badania podstawowe nad występowaniem pałeczek *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych i hodowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2006/662/WE z dnia 29 września 2006 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii salmonelli u indyków prowadzonego w państwach członkowskich (Dz. Urz. UE L 272 z 03.10.2006, str. 22). Odsetek stad zakażonych indyków rzeźnych wyniósł 24%, natomiast w stadach indyków hodowlanych nie wykryto pałeczek *Salmonella*.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* w Rzeczypospolitej Polskiej jest drób. Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności z 2016 r. na temat tendencji i źródeł chorób odzwierzęcych, odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz ognisk przenoszonych przez żywność, do zakażeń u ludzi dochodzi najczęściej przez spożywanie skażonych produktów pochodzenia zwierzęcego, m.in. jaj i produktów jajecznych oraz mięsa i przetworów mięsnych, szczególnie drobiowych.

1.2.2. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Rzeczypospolitej Polskiej są zbierane i publikowane przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny.

1.3. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program będzie realizowany

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.4. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej:

- Główny Lekarz Weterynarii – centralny organ administracji rządowej,
- 16 wojewódzkich lekarzy weterynarii – terenowe organy administracji rządowej szczebla wojewódzkiego,
- 305 powiatowych lekarzy weterynarii – terenowe organy administracji rządowej szczebla powiatowego.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 306).

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421), zwanej dalej „ustawą”, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, nadzoruje jego realizację oraz informuje Komisję Europejską o postępach w realizacji programu. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

1.5. Laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Badania laboratoryjne próbek pobieranych w ramach programu przeprowadza się w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Krajowym laboratorium referencyjnym właściwym dla badań prowadzonych w kierunku salmonellozy (w aspekcie chorób odzwierzęcych), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra

Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256, z późn. zm.), jest Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Nadzór nad działalnością Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub organizacyjnie próbki do badań laboratoryjnych pobrane w ramach programu przez powiatowego lekarza weterynarii mogą być przesłane do laboratorium wyznaczonego przez Głównego Lekarza Weterynarii znajdującego się w innym województwie.

W takim przypadku powiatowy lekarz weterynarii powiadamia właściwy miejscowo organ nadrzędny – wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania tych próbek do innego województwa. Wojewódzki lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie laboratorium o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy producenta żywca indyjskiego lub osobę przez niego wyznaczoną mogą być również badane w laboratoriach innych niż wyżej wymienione, pod warunkiem że zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii na podstawie art. 25a ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej do wykonywania badań metodami wymaganymi na potrzeby realizacji programu.

Wykaz laboratoriów zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii jest umieszczony na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Do próbek przesyłanych do badań laboratoryjnych pobranych w ramach kontroli urzędowych dołącza się pismo przewodnie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji związanej ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1388). W piśmie przewodnim dołączanym do próbek przesyłanych do badania laboratoryjnego producent żywca indyjskiego jest obowiązany umieścić informacje zawierające co najmniej następujące dane:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę oraz adres producenta żywca indyjskiego;
- 2) numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa, a w przypadku jego braku – numer z rejestru powiatowego lekarza weterynarii;
- 3) wiek indyków oraz liczbę sztuk w stadzie;
- 4) liczbę próbek oraz rodzaj pobranego materiału;
- 5) datę i godzinę pobrania próbek oraz wysłania ich do laboratorium;

- 6) nazwę i rodzaj szczepionki zastosowanej w stadzie indyków rzeźnych oraz daty jej podania, jeżeli była stosowana;
- 7) nazwy środków przeciwdrobnoustrojowych, jeżeli były stosowane, oraz daty ich użycia;
- 8) imię i nazwisko osoby pobierającej próbki.

Laboratoria wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu oceniają każdorazowo efekt hamujący wzrost bakterii.

Laboratorium wykonujące badanie sporządza sprawozdanie z badania, w którym umieszcza informację o:

- 1) badanym stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa, a w przypadku jego braku – numer z rejestru powiatowego lekarza weterynarii);
- 2) rodzaju badanego materiału;
- 3) wyniku badania laboratoryjnego każdej z badanych próbek, zgodnie z jednym z następujących sformułowań:
 - a) *Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii,
 - b) *Salmonella* spp. niewykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii,
 - c) *Salmonella*... (należy podać nazwę serotypu lub strukturę antygenową uzyskanego izolatu) wykryte w próbce analitycznej x g (np. kału, kurzu, narządów wewnętrznych) lub x par okładzin na buty, lub x tamponów. Nie stwierdzono efektu hamującego wzrost bakterii.

W przypadku gdy:

- 1) pismo przewodnie dołączone do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego nie zawierało jednej informacji lub większej liczby informacji spośród wymienionych w akapicie ósmym,
- 2) ilość lub rodzaj materiału do badań nie spełnia wymogów określonych w załączniku do rozporządzenia 1190/2012,
- 3) warunki transportu próbek do laboratorium nie spełniają wymagań określonych w ust. 2.2.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012

– laboratorium informuje o tym producenta żywca indyczego przy przyjęciu próbek do badania laboratoryjnego.

W przypadku gdy producent żywca indyjskiego zdecydował o przeprowadzeniu badania laboratoryjnego, w sprawozdaniu z przeprowadzonych badań laboratoryjnych umieszcza się informację: „Badanie laboratoryjne nie może być traktowane jako przeprowadzone zgodnie z wymaganiami programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych”.

Laboratoria urzędowe, wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, po uzyskaniu dodatnich wyników badań laboratoryjnych lub stwierdzeniu efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii lub producenta żywca indyjskiego informują o tym właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz wojewódzkiego lekarza weterynarii niezwłocznie, jednak nie później niż do końca następnego dnia roboczego po dniu, w którym uzyskano wynik badania.

Sprawozdania z badań próbek pobranych zarówno z inicjatywy producenta żywca indyjskiego, jak i przez powiatowego lekarza weterynarii są przesyłane do właściwego miejscowo dla lokalizacji stada powiatowego lekarza weterynarii oraz na każde żądanie do właściwego miejscowo wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Laboratoria urzędowe przeprowadzające badania w ramach programu przekazują – na koniec okresu sprawozdawczego, a także na każde pisemne żądanie wojewódzkiego lekarza weterynarii – zestawienia ze sprawozdań dotyczące tych badań.

Laboratoria urzędowe wykonujące badania laboratoryjne w ramach programu przechowują wszystkie izolaty *Salmonella* wyizolowane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Ponadto spośród przechowywanych izolatów laboratoria przesyłają do Krajowego Laboratorium Referencyjnego – Laboratorium w Zakładzie Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp *Salmonella* wraz z kartą informacyjną, a w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu *Salmonella* – typ serologiczny, w celu wykonania badań potwierdzających. Przesłane szczepy *Salmonella* są wykorzystywane w badaniach realizowanych zgodnie z decyzją wykonawczą UE 2020/1729 z dnia 17 listopada 2020 r. w sprawie monitorowania i sprawozdawczości w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych oraz w sprawie uchylecia decyzji wykonawczej 2013/652/UE (Dz. Urz. UE L 387 z 19.11.2020, str. 8).

Krajowe laboratorium referencyjne, na wniosek organów Inspekcji Weterynaryjnej, przeprowadza sekwencjonowanie genomu przekazanych izolatów szczepów *Salmonella* oraz wykonuje analizę pokrewieństwa filogenetycznego sekwencjonowanych szczepów ze szczepami

określonymi przez wnioskujący organ Inspekcji Weterynaryjnej będącymi w posiadaniu krajowego laboratorium referencyjnego ds. *Salmonella*.

1.6. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych są określone w ust. 3.2–3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

1.6.1. Populacja zwierząt i fazy produkcji, które muszą być objęte pobieraniem próbek

Częstotliwość i sposób pobierania próbek w stadach indyków rzeźnych odbywają się zgodnie z ust. 1 i 2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012, co jest zgodne z minimalnymi wymaganiami określonymi w części B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

2. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

Ustawa ustanawia nadzór organów Inspekcji Weterynaryjnej nad prowadzeniem działalności związanej z utrzymywaniem indyków rzeźnych, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia tego rodzaju działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje Inspekcji Weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych, w szczególności kontroli urzędowych.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie spełniania wymagań weterynaryjnych są obowiązane spełnić wymagania lokalizacyjne, zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, techniczne lub technologiczne zabezpieczające przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z utrzymywaniem indyków rzeźnych pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Kompetencje w ramach kontroli, oprócz prawa wstępu na teren, na którym jest prowadzona działalność nadzorowana, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość egzekwowania doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z kompetencjami dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej zostały naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu określonymi zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji określonych produktów wytwarzanych przy prowadzeniu tej działalności, umieszczania ich na rynku lub handlu nimi.

Wybór zastosowania nakazu lub zakazu określonego w decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji Weterynaryjnej musi mieć na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

2.1. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Podjęcie i prowadzenie działalności nadzorowanej w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt na rynku jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu, w formie pisemnej, zamiaru jej prowadzenia powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na przewidywane miejsce jej podjęcia i prowadzenia.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane, zgodnie z art. 7 ustawy, do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informację taką przekazuje się na piśmie lub za pośrednictwem platformy ePUAP w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Tabela 1. Dane dotyczące liczby gospodarstw utrzymujących indyki rzeźne i liczby stad indyków rzeźnych w 2020 r.

Łączna liczba gospodarstw objętych programem utrzymujących indyki rzeźne	1890
Łączna liczba stad wyprodukowanych w gospodarstwach objętych programem utrzymujących indyki rzeźne	8120

(Źródło: Inspekcja Weterynaryjna)

2.2. Prawodawstwo w zakresie kontroli realizacji programu

Prawodawstwo stosowane do realizacji programu:

- 1) rozporządzenie nr 2160/2003;
- 2) ustawa;
- 3) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej;
- 4) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3, z późn. zm.);
- 5) rozporządzenie nr 1190/2012.

Prawodawstwo, wytyczne i informacje w zakresie bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwach:

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966);
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. poz. 1643);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. poz. 1301, z późn. zm.).

Dodatkowe informacje dotyczące kwestii bezpieczeństwa biologicznego są udostępnione na stronie podmiotowej Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce „Zdrowie i ochrona zwierząt”.

2.3. Kontrole urzędowe przeprowadzane w stadach indyków rzeźnych oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Zgodnie z ust. 2.1 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek do badań laboratoryjnych powinno nastąpić z inicjatywy producenta żywca indyczego we wszystkich stadach indyków rzeźnych w okresie 3 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

W przypadku indyków, które są utrzymywane dłużej niż 100 dni lub są objęte ekologiczną produkcją indyków, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.09.2008, str. 1, z późn. zm.), powiatowy lekarz weterynarii może na wniosek strony i w drodze decyzji administracyjnej zezwolić na pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w okresie 6 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

Rozpatrując wniosek w sprawie zezwolenia na pobieranie próbek w okresie 6 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni, powiatowy lekarz weterynarii powinien uwzględnić:

- 1) poziom ochrony biologicznej w gospodarstwie,
- 2) dotychczasowe wyniki badań laboratoryjnych próbek w kierunku *Salmonella* pobieranych w gospodarstwie oraz
- 3) aktualną sytuację epizootyczną w odniesieniu do *Salmonella* w stadach drobiu na terenie powiatu.

Zgodnie z częścią B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych próbek muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni.

Procedura pobierania i przesyłania próbek do badań laboratoryjnych została opisana w ust. 2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Pobieranie próbek przed przemieszczeniem indyków do rzeźni następuje z inicjatywy producenta żywca indyczego, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz badań laboratoryjnych.

Zgodnie z art. 7 ustawy producent żywca indyczego przedkłada w formie pisemnej właściwemu miejscowo ze względu na lokalizację stada powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o wstawieniu do kurnika nowego stada indyków rzeźnych, w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia, wraz z harmonogramem pobierania próbek w stadzie.

Jeżeli z analizy przedłożonych informacji wynika, że przy wstawieniu indyków rzeźnych lub planowaniu pobierania próbek w stadzie naruszone zostały przepisy rozporządzenia nr 1190/2012,

powiatowy lekarz weterynarii wszczyna postępowanie administracyjne w celu wyegzekwowania doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach ww. aktu.

Producent żywca indyczego jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek, zawierającej co najmniej informacje dotyczące:

- 1) stada (liczby indyków, ich wieku);
- 2) rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek;
- 3) imienia i nazwiska oraz adresu osoby pobierającej próbki;
- 4) daty i godziny pobrania oraz wysłania próbek do laboratorium;
- 5) nazwy i adresu laboratorium;
- 6) wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach programu.

Dokumentację przechowuje się przez co najmniej 2 lata od dnia zbycia stada.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy producenta żywca indyczego oraz kontroluje dokumentację związaną z pobieraniem próbek prowadzoną przez tego producenta.

Nadzór ten obejmuje kontrolę realizacji harmonogramu oraz sposobu pobierania próbek. Kontrola sposobu pobierania próbek jest realizowana z częstotliwością zależną od analizy ryzyka przeprowadzoną przez powiatowego lekarza weterynarii. Nadzór ten może odbywać się w trakcie kontroli urzędowych gospodarstw oraz w każdym przypadku, gdy powiatowy lekarz weterynarii uzna, że zachodzi taka konieczność.

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii jest określona w ust. 2.1 lit. b (ii) oraz (iii) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012.

Zgodnie z ust. 2.1 lit. b (iv) załącznika do rozporządzenia nr 1190/2012 pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy producenta żywca indyczego.

W przypadku zastąpienia pobierania próbek do badań laboratoryjnych przeprowadzonego z inicjatywy producenta żywca indyczego pobraniem próbek przez powiatowego lekarza weterynarii opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek ponosi producent żywca indyczego. Opłata zawiera koszt:

- 1) badania laboratoryjnego w wysokości określonej w poz. 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 388);

- 2) dojazdu związanego z pobraniem próbek i transportu pobranych próbek do laboratorium według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu ustalonych zgodnie z przepisami w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy;
- 3) użytych wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków rzeźnych w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i realizowanym zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2021 r. poz. 278) oraz art. 109 i art. 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.).

3. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw spożywczych i paszowych objętych programem

3.1. Instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach.

3.1.1. Zarządzanie w zakresie higieny w gospodarstwach

W odniesieniu do stad indyków rzeźnych wymagania weterynaryjne zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej.

Budynki, w których utrzymywane są indyki rzeźne, powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem zwierząt innych niż tam utrzymywane;
- 2) utrzymywane w czystości;
- 3) oznakowane tablicą z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Otoczenie kurników powinno być utrzymane w czystości, a tam, gdzie to właściwe – regularnie wykaszane oraz ogrodzone przed dostępem osób nieupoważnionych i dzikich zwierząt.

W odniesieniu do warunków utrzymania indyków rzeźnych oraz zasad zarządzania gospodarstwem powinny zostać spełnione następujące środki ochrony biologicznej:

- 1) stosowanie zasady „cały kurnik pełny / cały kurnik pusty”;
- 2) zapewnienie odpowiednich warunków utrzymania w zakresie temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, dostępu światła;
- 3) stosowanie prawidłowej obsady kurnika;
- 4) utrzymywanie w jednym kurniku, w obrębie jednego stada indyków rzeźnych w jednakowym wieku;
- 5) izolacja poszczególnych kurników przez zapewnienie osobnej obsługi, żywienia, narzędzi;
- 6) wydzielenie odpowiedniego miejsca, kontenera lub pojemnika do:
 - a) składowania środków dezynfekcyjnych w ilości niezbędnej do przeprowadzenia doraźnego odkażania – zabezpieczonego przed dostępem osób nieupoważnionych,
 - b) składowania materiału ściółowego – zabezpieczonego przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, w szczególności przed wodą oraz przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków,
 - c) składowania obornika, który powinien być usunięty z bezpośredniego sąsiedztwa kurnika przed kolejnym zasiedleniem,
 - d) przetrzymywania zwłok drobiu padłego przed przekazaniem ich do unieszkodliwienia – zabezpieczonego przed gryzoniami, zwierzętami domowymi i dzikimi,
 - e) przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych – zabezpieczonego przed dostępem osób nieupoważnionych;
- 7) zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków przez przechowywanie w zamkniętych zbiornikach, lejach samowyladowczych, workach – w szczelnych i zabezpieczonych przed dostępem ptaków lub gryzoni magazynach;
- 8) rejestrowanie wejść osób postronnych na teren gospodarstwa;
- 9) odkażanie kół – na całym ich obwodzie – pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa przez zastosowanie mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem odkażającym lub niecek wypełnionych takim środkiem, zlokalizowanych przed wjazdem na teren gospodarstwa,

- a w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych – zastosowanie urządzeń pozwalających na prowadzenie skutecznej dezynfekcji;
- 10) zastosowanie mat dezynfekcyjnych nasączonych środkiem dezynfekcyjnym lub innych skutecznych rozwiązań technicznych pozwalających na oczyszczanie i odkażanie obuwia przed wejściami do budynków, w których utrzymywane są indyki rzeźne;
 - 11) rejestrowanie prowadzonych przy użyciu środków do tego celu zatwierdzonych czynności odkażania, dezynsekcji i deratyzacji polegających co najmniej na:
 - a) prowadzeniu obowiązkowej dezynfekcji obiektu inwentarskiego przed jego zasiedleniem, której skuteczność powinna być potwierdzona badaniami laboratoryjnymi,
 - b) realizacji i dokumentowaniu wdrożonego w gospodarstwie programu zwalczania szkodników,
 - c) realizacji i dokumentowaniu wdrożonego w gospodarstwie programu czyszczenia i odkażania instalacji do pojenia i karmienia drobiu z uwzględnieniem zabiegów prowadzonych w trakcie produkcji i po jej zakończeniu;
 - 12) monitorowanie oraz regularne lub wrywkowe pobieranie prób dostarczanych pasz do badań laboratoryjnych na obecność *Salmonella*.

Pomieszczenia, w których utrzymuje się indyki rzeźne, ich wyposażenie oraz sprzęt powinny być wykonane z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia indyków oraz nadających się do skutecznego oczyszczania i odkażania.

Część gospodarstwa przeznaczona na hodowlę indyków rzeźnych powinna być oddzielona od pozostałej części gospodarstwa za pomocą ogrodzenia zabezpieczającego przed dostępem zwierząt dzikich i domowych.

3.1.2. Środki zapobiegające zakażeniom przenoszonym przez zwierzęta, pasze, wodę pitną i pracowników gospodarstw

Osoby zatrudnione do wykonywania czynności związanych z utrzymywaniem brojlerów powinny:

- 1) stosować odzież ochronną i obuwie, indywidualną do pracy w każdym kurniku;
- 2) stosować środki higieny osobistej, w tym regularnie myć ręce, czyścić i dezynfekować obuwie przy wejściu do budynków, w których utrzymywane są brojlery, pasza lub ściółka, oraz czyścić i odkażać odzież ochronną;
- 3) posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*;

- 4) zostać przeszkolone w zakresie higieny osobistej oraz znajomości możliwych dróg przenoszenia zakażenia za pośrednictwem odzieży i sprzętu.

Osoby, o których mowa w akapicie pierwszym, nie powinny utrzymywać drobiu oraz mieć kontaktu z żywym drobiem innym niż utrzymywany w gospodarstwie.

3.2. Higiena transportu zwierząt do gospodarstw i z gospodarstw

Zalecenia dotyczące transportu indyków rzeźnych:

- 1) indyki powinny być przewożone zgodnie z przepisami ustawy oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/WE i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1, z późn. zm.);
- 2) transport do gospodarstwa powinien odbywać się w pojazdach oraz w kontenerach lub pojemnikach transportowych, które zostały dokładnie oczyszczone i odkażone przed załadunkiem indyków przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*;
- 3) bezpośrednio po rozładunku indyków w gospodarstwie albo w rzeźni pojazdy oraz kontenery lub pojemniki transportowe powinny zostać oczyszczone i odkażone przy użyciu dopuszczonego do obrotu środka odkażającego w stężeniu umożliwiającym inaktywację pałeczek *Salmonella*.

3.3. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1977, z późn. zm.), jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to posiadacze tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych czynności leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 września 2011 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia dokumentacji lekarsko-

-weterynaryjnej i ewidencji leczenia zwierząt oraz wzorów tej dokumentacji i ewidencji (Dz. U. poz. 1347).

Zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne przedmiotową dokumentację lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 5 lat od dnia dokonania w niej ostatniego wpisu.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1512).

3.4. Dokumenty, w które zaopatruje się indyki w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi

W handlu, jak również w obrocie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) ustawą;
- 2) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającym i uchylającym niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.);
- 3) rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającym przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt/świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE (Dz. Urz. UE L 442 z 30.12.2020, str. 1, z późn. zm.);
- 4) rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2020/692 z dnia 30 stycznia 2020 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt, materiału biologicznego i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz przemieszczania ich i postępowania z nimi po ich wprowadzeniu (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 379, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego zaopatrzone są w świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w przepisach prawa unijnego.

3.5. Inne środki podejmowane w celu zapewnienia identyfikacji indyków

W celu zapewnienia identyfikacji indyków w trakcie transportu dla każdej przesyłki przemieszczanej na terytorium Unii Europejskiej wystawia się w systemie TRACES.NT świadectwo zdrowia dla zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym zawierające szczegółowe dane dotyczące przesyłki, w szczególności określenie miejsca pochodzenia i przeznaczenia, oraz poświadczenie zdrowia zwierząt.

Wywóz zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do państwa trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego państwa.

W przypadku przesyłek wysyłanych do państw trzecich dane dotyczące przesyłki są również wprowadzane do systemu TRACES.NT. W systemie odnotowywana jest również kontrola dobrostanu zwierząt na granicy.

Przy przywozie zwierząt z państw trzecich do Unii Europejskiej jest wymagany wspólny zdrowotny dokument wejścia (CHED), generowany w systemie TRACES.NT, który jest częścią systemu IMSOC.

4. Środki podejmowane w związku z wykryciem serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych lub w produktach pochodzących od tych indyków

4.1. Postępowanie producenta żywca indyckiego i powiatowego lekarza weterynarii w przypadku wykrycia serotypu *Salmonella* objętego programem lub efektu hamującego wzrost bakterii

4.1.1. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyckiego w stadzie indyków rzeźnych w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii producent żywca indyckiego jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym powiatowego lekarza weterynarii właściwego miejscowo dla lokalizacji stada;
- 2) pozostawienia indyków w miejscu ich utrzymywania i niewprowadzania tam innych zwierząt;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do budynków lub miejsc, w których znajdują się indyki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub zwłoki tych indyków;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów i ściółki pochodzących od indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej indyków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy w wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia *Salmonella* lub zakażenia pałeczkami *Salmonella* lub źródeł *Salmonella*, lub źródeł zakażenia pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub dla zapobiegania szerzeniu się tej choroby lub zakażenia;
- 7) udostępnienia powiatowemu lekarzowi weterynarii dokumentacji dotyczącej stada indyków rzeźnych, w szczególności dokumentacji potwierdzającej zakup piskląt, ściółki, paszy, sprzedaży zwierząt oraz dokumentacji związanej z ewidencją leczenia.

4.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyckiego lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ustawy, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) nakazuje:

- a) unieszkodliwienie zwłok wszystkich padłych indyków zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”, oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
 - b) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,
 - c) dokładne oczyszczenie i odkażenie budynków inwentarskich, w których były utrzymywane indyki ze stada zakażonego, otoczenia tych budynków, pojazdów i kontenerów używanych do transportu indyków oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w lit. a i b,
 - d) podjęcie przez producenta żywca indyczego działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych, ochrony biologicznej oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie, określonych w ust. 3.1;
- 2) zakazuje przemieszczania indyków ze stada zakażonego z gospodarstwa i do stada zakażonego w gospodarstwie oraz ze stada do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki, na wniosek producenta żywca indyczego, zostaną przemieszczone bezpośrednio do rzeźni w celu poddania ich ubojowi.

4.1.3. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa w ust. 4.1.2, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 42 ust. 6 oraz art. 44 ust. 1 ustawy:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy;
- 2) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella* przeprowadza badania laboratoryjne:
 - a) paszy,
 - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa.

4.1.4. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań, o których mowa w ust. 4.1.3 pkt 2 lit. a, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 5 ustawy, nakazuje zniszczenie pasz lub

ich zagospodarowanie – po zastosowaniu środków gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*.

4.2. Przy przemieszczaniu do rzeźni indyków rzeźnych ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub wykryto efekt hamujący wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, stosuje się świadectwo zdrowia, którego wzór jest określony w załączniku do programu.

4.3. W związku z tym, że rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych wskazuje pałeczki *Salmonella* spp. jako kryterium bezpieczeństwa żywności w mięsie mielonym i surowych wyrobach z mięsa drobiowego, w drobiowym mięsie odkostnionym mechanicznie oraz w produktach z mięsa drobiowego, producent żywca indyczego wpisuje informacje dotyczące łańcucha żywnościowego, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego, dotyczące dodatnich wyników badań laboratoryjnych w odniesieniu do wszystkich stwierdzonych serotypów *Salmonella*, w tym nieobjętych programem.

4.4. Przy przemieszczaniu do rzeźni indyków rzeźnych, które nie były badane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu nr 1190/2012 oraz w programie, w przypadku przeprowadzenia badania przedubojowego na terenie gospodarstwa pochodzenia w pkt 4 świadectwa zdrowia, którego wzór jest określony w rozdziale 1 załącznika IV do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/2235 z dnia 16 grudnia 2020 r. ustanawiającego przepisy dotyczące stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 i (UE) 2017/625 w odniesieniu do wzorów świadectw zdrowia zwierząt, wzorów świadectw urzędowych i wzorów świadectw zdrowia zwierząt/świadectw urzędowych do celów wprowadzania do Unii i przemieszczania w obrębie terytorium Unii przesyłek niektórych kategorii zwierząt i towarów oraz urzędowej certyfikacji dotyczącej takich świadectw i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 599/2004, rozporządzenia wykonawcze (UE) nr 636/2014 i (UE) 2019/628, dyrektywę 98/68/WE oraz decyzje 2000/572/WE, 2003/779/WE i 2007/240/WE, należy zaznaczyć fakt pochodzenia indyków ze stada indyków rzeźnych o nieznanym statusie zdrowotnym pod względem *Salmonella*.

4.5. W przypadku gdy w badaniu laboratoryjnym próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych stwierdzono pałeczki *Salmonella*:

- 1) badanie przedubojowe indyków rzeźnych z tego stada przeprowadza się zgodnie z art. 10 ust. 1 i art. 11 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiającego jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 51, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2019/627”;
- 2) ubój indyków z tego stada przeprowadza się w sposób określony w art. 43 ust. 6 rozporządzenia 2019/627.

4.6. Mięso pozyskane z indyków pochodzących ze stada indyków rzeźnych, w którym uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego próbek pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, albo mięso pozyskane z indyków pochodzących ze stada indyków rzeźnych o nieznanym statusie epizootycznym pod względem *Salmonella* jest poddawane przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*. Mięso pozyskane z takich indyków nie może zostać wprowadzone do obrotu w formie świeżej, z wyłączeniem przewozu tego mięsa do zakładu w celu poddania go przemysłowej obróbce cieplnej lub innej obróbce mającej na celu wyeliminowanie pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy w zakładzie dokonującym uboju takich indyków niemożliwe jest poddanie pozyskanego mięsa którejkolwiek z tych obróbek.

4.7. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypów *Salmonella* objętych programem (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy producenta żywca indyczego lub w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków rzeźnych koszty:

- 1) zniszczenia lub zagospodarowania ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella*, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1069/2009 oraz środkami wykonawczymi przyjętymi zgodnie z art. 40 tego rozporządzenia,

- 2) oczyszczenia i odkażenia budynków, w których był przetrzymywany drób ze stada indyków rzeźnych zakażonego serotypem *Salmonella* objętym programem, ich otoczenia oraz środków transportu, które mogły ulec skażeniu,
 - 3) podjęcia działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych oraz bezpieczeństwa epizootycznego w gospodarstwie
- są ponoszone przez producenta żywca indyczego.

4.8. Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza pobranie próbek w celu stwierdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania przed ponownym umieszczeniem indyków w budynku inwentarskim. Pobranie próbek powinno odbyć się nie wcześniej niż 72 godziny od chwili zakończenia oczyszczania i odkażania. Powierzchnie, z których pobierane są próbki, powinny być suche. Próbki do badań stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą oraz
- 2) 4 wymazy powierzchniowe z kątów narożnych badanego pomieszczenia pobrane od poziomu podłogi do wysokości 1 metra – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 3) 4 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia – każdy wymaz pobrany z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub z 6 wybranych losowo karmideł – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą, oraz
- 4) 4 wymazy powierzchniowe z systemu wentylacyjnego, w tym 2 wymazy z wlotów i 2 wymazy z wylotów tego systemu (każdy wymaz może być pobrany z 3 wlotów lub wylotów tego systemu) – w laboratorium łączone w jedną próbkę zbiorczą.

Koszty pobrania próbek skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania, dojazdu do gospodarstwa oraz do laboratorium, jak również badań laboratoryjnych próbek w laboratorium są ponoszone przez producenta żywca indyczego.

Ponowne umieszczenie indyków w budynku inwentarskim może się odbyć tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii.

4.9. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia niezwłocznie właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie indyków rzeźnych w kierunku serotypu

Salmonella objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy. W odniesieniu do osób zatrudnionych w gospodarstwie do obsługi zwierząt powiatowy lekarz weterynarii w toku prowadzonego dochodzenia epizootycznego może żądać okazania wyników badań na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*, a w przypadku braku takich badań – powiadomić o tym fakcie właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

4.10. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku gospodarstw, w których znajduje się więcej niż jedno stado indyków rzeźnych, może w oparciu o analizę ryzyka zastosować środki, o których mowa w ust. 4.1.2, również w stosunku do tych stad indyków w gospodarstwie.

4.11. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu.

Zakaz stosowania środków zwalczających drobnoustroje odnosi się do serotypów *Salmonella* objętych programem, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia.

5. Środki przewidziane programem

5.1. Środki i stosowne prawodawstwo w zakresie powiadomienia o chorobie

Środki stosowane w zakresie powiadamiania o chorobie wynikają z art. 42 ust. 1–9 ustawy.

Zgodnie z art. 51 ustawy organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą system zbierania, przechowywania, analizowania, przetwarzania danych i przekazywania danych o chorobach zakaźnych zwierząt, w tym o chorobach objętych programem.

Powiatowy lekarz weterynarii po powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu wystąpienia serotypu *Salmonella* objętego programem w stadzie indyków rzeźnych przekazuje o tym informację sąsiadnym powiatowym lekarzom weterynarii oraz wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje tę informację Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla miejsca prowadzenia działalności o wystąpieniu serotypu *Salmonella* objętego programem.

5.2. Środki i prawodawstwo w zakresie odszkodowania dla producentów żywca indyjskiego

Za zniszczone z nakazu wydanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaja wylęgowe, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane odkażaniu, jest przyznawane odszkodowanie. Odszkodowanie to przyznawane jest na zasadach określonych w art. 49 oraz art. 57c ustawy.

5.3. Ogólny opis korzyści z realizacji programu

Główną korzyścią z realizacji programu dla producentów żywca indyjskiego oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz mięsem drobiowym będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu oraz wywozu drobiu.

Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad indyków rzeźnych, zwiększy konkurencyjność polskiego drobiu i mięsa drobiowego na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelloza jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

6. Koszty realizacji programu

6.1. Szacowane koszty realizacji programu w 2022 r. wyniosą 70 622,25 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowanych, tj. do kwoty 42 958,00 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2022 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

6.2. Szacowane koszty realizacji programu w 2023 r. wyniosą 70 622,25 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowanych, tj. do kwoty 42 958,00 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2023 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

6.3. Szacowane koszty realizacji programu w 2024 r. wyniosą 70 622,25 zł. Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu ze środków Unii Europejskiej w odniesieniu do 75% kosztów kwalifikowanych, tj. do kwoty 42 958,00 zł. Koszty realizacji programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2024 r., w ramach limitu wydatków właściwych części budżetowych.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiającym program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz. Urz. UE L 153 z 03.05.2021, str. 1, z późn. zm.).

Wkład finansowy Unii Europejskiej przybiera formę dotacji i osiągnie poziom 75% kosztów kwalifikowanych.

Program jest finansowany ze środków budżetowych określanych w corocznych ustawach budżetowych w części 83 – rezerwy celowe działu 758 rozdziału 75818 z przeznaczeniem na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, a także w części 85 – budżety wojewodów działu 010 rozdziału 01022 zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

Szacunkowe koszty realizacji programu wyrażone w złotych zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja: sierpień 2021 r.

7. Założenia programu

7.1. Związane z badaniami

7.2. Założenia w zakresie badań diagnostycznych w latach 2022–2024 (na każdy rok)

Region ^{a)}	Rodzaj badania ^{b)}	Populacja docelowa ^{c)}	Rodzaj próbek ^{d)}	Cel ^{e)}	Liczba planowanych badań
Rzeczpospolita Polska	badanie bakteriologiczne	indyki rzeźne	kał / okładziny na buty / kurz	wykrycie stada zakażonego	189
	badanie serologiczne	indyki rzeźne	izolaty <i>Salmonella</i> z kału / okładzin na buty / kurzu	określenie serotypu	25
	badanie w kierunku skuteczności przeprowadzonego odkażania	indyki rzeźne	wymazy czystościowe	potwierdzenie skuteczności przeprowadzonego odkażania	100

a) Region określony w zatwierdzonym programie zwalczania chorób państwa członkowskiego.

b) Opis badania.

c) Wyszczególnienie gatunków i kategorii zwierząt objętych programem – w razie potrzeby.

d) Opis próbki (np. odchody).

e) Opis celu (np. nadzór, monitorowanie, kontrola szczepień).

7.3. Założenia w zakresie badania stad

Region	Rodzaj stada	Łączna liczba stad ^{a)}	Łączna liczba stad objętych programem	Spodziewana liczba stad do zbadania ^{b)}	Liczba stad, w których zostaną pobrane próbki urzędowe ^{c)}	Liczba próbek	Serotyp ^{d)}	Spodziewana liczba stad z dodatnim wynikiem
Rzeczpospolita Polska	indyki różne	8120	8120	8120	189	284	<i>Salmonella</i> <i>Enteritidis</i> , <i>Salmonella</i> <i>Typhimurium</i>	25

a) Łączna liczba stad, w tym stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

b) Liczba stad objętych programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż raz.

c) Liczona każda wizyta, w ramach której pobrano próbki urzędowe.

d) Serotypy objęte programem: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu na lata 2022–2024

8.1. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2022 r.¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Szacunkowy jednostkowy koszt (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	284	91,53	20,16	25993,50	5725,44	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	100	183,60	40,44	18359,76	4044,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	25	213,43	47,01	5335,64	1175,25	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	program nie przewiduje						

3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia						
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	program nie przewiduje					
4. Czyszczenie i odkażanie						
Czyszczenie i odkażanie	Odkażanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.					
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)						
Wynagrodzenia	koszt wyceny paszy (godz.)	12	45,08	9,93	540,96	119,15 nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt						
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	nie dotyczy					
7. Inne koszty						
Inne koszty	badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	75	46,91	10,33	3518,25	774,94 nie
	odszkodowanie za pasze (tony)	4	1745,22	384,41	6980,88	1537,64 nie
	unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	326	7,07	1,56	2304,82	507,67 nie
8. Koszt pobrania próbek						
Koszt pobrania próbek	koszt pobrania próbek	214	35,46	7,81	7588,44	1671,46 tak
OGÓLEM					70622,25	15555,55
OGÓLEM (koszty kwalifikowane)					57277,34	12616,15

1) Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 4,54 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów – aktualizacja: sierpień 2021 r. – dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2022, 2023, 2024 w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej. Kwoty sum ogółem wyrażone w złotych są wynikiem przewalutowania sum ogółem wyrażonych w euro wg ww. kursu.

8.2. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2023 r.¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Szacunkowy jednostkowy koszt (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	284	91,53	20,16	25993,50	5725,44	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	100	183,60	40,44	18359,76	4044,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	25	213,43	47,01	5335,64	1175,25	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	program nie przewiduje						
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	koszt wyceny paszy (godz.)	12	45,08	9,93	540,96	119,15	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty									
badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	75	46,91	10,33	3518,25	774,94	nie			
odszkodowanie za pasze (tony)	4	1745,22	384,41	6980,88	1537,64	nie			
unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	326	7,07	1,56	2304,82	507,67	nie			
8. Koszt pobrania próbek									
Koszt pobrania próbek	214	35,46	7,81	7588,44	1671,46	tak			
OGÓLEM				70622,25	15555,55				
OGÓLEM (koszty kwalifikowane)				57277,34	12616,15				

8.3. Szczegółowa analiza kosztów programu na 2024 r.¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Szacunkowy jednostkowy koszt (w euro)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem (w euro)	Finansowanie unijne
1. Badania laboratoryjne							
Koszt badań laboratoryjnych	badanie bakteriologiczne w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	284	91,53	20,16	25993,50	5725,44	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku stwierdzenia skuteczności przeprowadzonego odkażania	100	183,60	40,44	18359,76	4044,00	tak
Koszt badań laboratoryjnych	badanie w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	25	213,43	47,01	5335,64	1175,25	tak
2. Szczepienia							
Szczepienia	program nie przewiduje						
3. Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia							
Koszty zniszczenia lub unieszkodliwienia	program nie przewiduje						
4. Czyszczenie i odkażanie							
Czyszczenie i odkażanie	Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez hodowcę.						
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione do realizacji programu)							
Wynagrodzenia	koszt wyceny paszy (godz.)	12	45,08	9,93	540,96	119,15	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt							
Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	nie dotyczy						

7. Inne koszty									
Inne koszty	badanie laboratoryjne inne niż wymienione w pkt 1 (np. badania paszy i wody)	75	46,91	9,42	3518,25	706,50	nie		
	odszkodowanie za pasze (tony)	4	1745,22	400,82	6980,88	1603,28	nie		
	unieszkodliwienie odpadów laboratoryjnych (kg)	326	7,07	1,56	2304,82	507,67	nie		
8. Koszt pobrania próbek									
Koszt pobrania próbek	koszt pobrania próbek	214	35,46	7,81	7588,44	1671,46	tak		
OGÓLEM					70622,25	15555,55			
OGÓLEM (koszty kwalifikowane)					57277,34	12616,15			

Załącznik do „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach indyków rzeźnych” na lata 2022–2024

WZÓR

ŚWIADECTWO ZDROWIA
dla drobiu przewożonego z gospodarstwa do rzeźni

Właściwy organ:

1. Identyfikacja drobiu

Gatunek:

Liczba sztuk drobiu:

2. Pochodzenie drobiu

Adres gospodarstwa pochodzenia:

Weterynaryjny numer identyfikacyjny lub numer gospodarstwa:

.....

Oznaczenie stada:

3. Przeznaczenie drobiu

Drób będzie przewożony do następującej rzeźni:

następującym środkiem transportu:

4. Inne istotne informacje

.....

5. Ja, niżej podpisany zaświadczam, że:

– w ramach realizacji Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadzie wykryto serotyp *Salmonella* objęty programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* (podać nazwę serotypu) / stwierdzono efekt hamujący wzrost bakterii / stwierdzono zastosowanie przez hodowcę środków przeciwdrobnoustrojowych¹⁾,

– przedmiotowy drób został przeze mnie zbadany w dniu dzisiejszym i nie stwierdziłem objawów klinicznych choroby zakaźnej oraz że drób jest zdolny do transportu.

Sporządzono w w dniu

(miejsce)

(data)

.....

(pieczętka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.